

การลงทุนร่วมในอุตสาหกรรมเทคโนโลยี Investment Technology Industry

ผู้เขียนหลัก ชันยบูรณ์ ตีสมสุข

ผู้เขียนร่วม สุภาวดี คุ่มราษฎร์ , พร้อมพรรณ แจ้งการดี

โอกาสด้านการตลาด (Market Opportunity)

ขนาดตลาดและแนวโน้มตลาด

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มุ่งหน้าพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างจริงจัง ในปัจจุบันมีสตาร์ทอัพระดับยูนิคอร์น อันหมายถึง ผู้ประกอบการสตาร์ทอัพที่ได้รับเงินลงทุนที่ได้รับจากนักลงทุนมากกว่า 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวน 5 ราย ได้แก่ Gojek ผู้ให้บริการเรียกรถ Tokopedia และ Bukalapak ผู้ให้บริการอีคอมเมิร์ซ Traveloka ผู้ให้บริการด้านท่องเที่ยว และ OVO ผู้ให้บริการทางการเงินออนไลน์

ปัจจัยหลักปัจจัยแรกๆ ที่ช่วยให้อินโดนีเซียมีสตาร์ทอัพระดับยูนิคอร์นได้ เกิดจากจำนวนประชากรในประเทศที่มากที่สุดเป็นอันดับ 4 ของโลก ทำให้ศักยภาพในการขยายตลาด (Scaling) เป็นไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลยังเอื้อต่อการเติบโตของผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเหล่านี้ เห็นได้จากอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลในอินโดนีเซีย ซึ่งประเมินจากบริษัทด้านเทคโนโลยีชั้นนำของโลก ไม่ว่าจะเป็น Google, Temasek และ Bain & Company พบว่า เศรษฐกิจดิจิทัลของอินโดนีเซียมีแนวโน้มจะเติบโตถึงร้อยละ 23 คิดเป็นมูลค่ามากถึง 124,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี 2025

เศรษฐกิจดิจิทัลของอินโดนีเซียเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยส่วนใหญ่มาจากภาคการค้าอิเล็กทรอนิกส์หรือ e-Commerce และจากการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคที่หันมาซื้อสินค้าและบริการออนไลน์เพิ่มขึ้น ทั้งการท่องเที่ยวออนไลน์ การโฆษณาออนไลน์ รวมถึงการใช้บริการแอปพลิเคชันออนไลน์ เช่น การให้บริการด้านรถจักรยานยนต์รับจ้างและจัดส่งอาหาร เป็นต้น ส่งผลให้มีการพัฒนาด้าน Fintech โดยเฉพาะการใช้กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์เพื่อชำระค่าสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นเช่นกัน อินโดนีเซียจึงนับเป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมอีคอมเมิร์ซขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

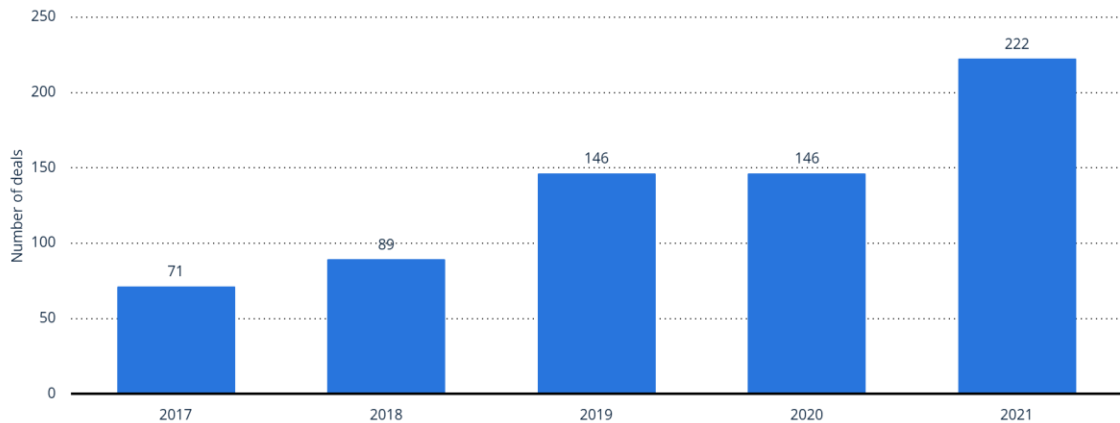
นอกจากการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลของรัฐบาลอินโดนีเซียแล้ว รัฐบาลยังมีนโยบาย Making Indonesia 4.0 ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีซับซ้อน การบุกเบิกอุตสาหกรรมใหม่, อุตสาหกรรมส่งออกและอุตสาหกรรมที่เน้นคือ วิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (research, development and innovation) ปัจจุบันรัฐบาลอินโดนีเซียได้ปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ในการลงทุนเพื่อดึงดูดเม็ดเงินลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในธุรกิจเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เช่น มีการปรับเปลี่ยน Negative Investment List (DNI) โดยอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติดำเนินกิจการได้เพิ่มอีก 49 ประเภทกิจการ ซึ่งอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติถือหุ้น 100% ได้ใน 25 ประเภทกิจการ นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น ขยายเวลาที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เพิ่มประเภทกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษี และลดเงินลงทุนขั้นต่ำให้ครอบคลุมผู้ประกอบการ SME ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

สำหรับการลงทุนจากภาคเอกชนในธุรกิจด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม Statista ได้นำเสนอถึงจำนวนข้อตกลงในการร่วมลงทุน (Venture Capital, VC) กับผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในปี 2021 มีจำนวน 222 สัญญา คิดเป็นมูลค่า 9,310 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังแสดงในแผนภาพที่ 1 และแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 1 จำนวนข้อตกลงในการร่วมลงทุน (Venture Capital, VC) ระหว่างปี 2017-2021

Number of venture capital deals in Indonesia from 2017 to 2021

Number of venture capital deals Indonesia 2017-2021

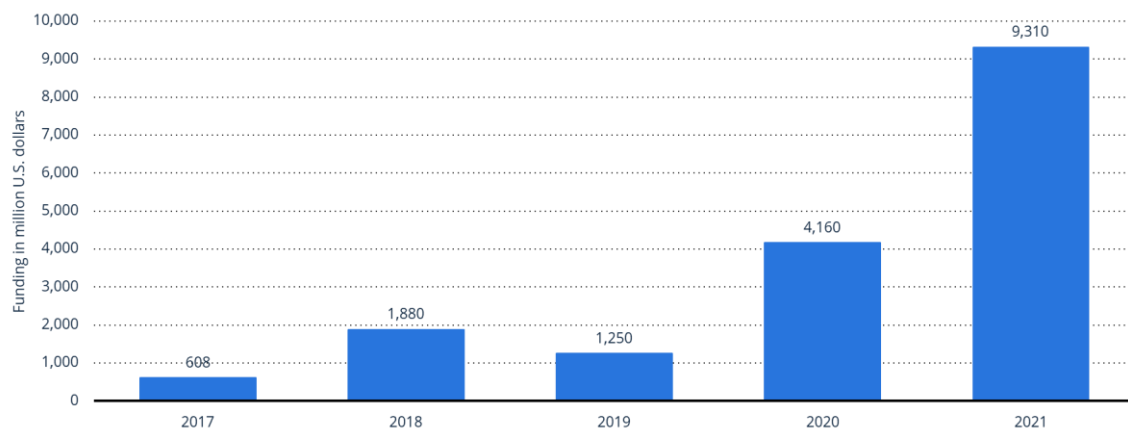
16 | Description: In 2021, there were 222 venture capital deals in Indonesia, 1.5 times more than the number of deals in the previous year. In that same year, venture capital fundings in Indonesia amounted to 9.3 billion U.S. dollars. [Read more](#)
 Note: Indonesia 2017 to 2021
 Source: Medium White Star Capital

แผนภาพที่ 2 มูลค่าการร่วมลงทุน (Venture Capital, VC) ระหว่างปี 2017-2021

Value of venture capital funding in Indonesia from 2017 to 2021 (in million U.S. dollars)

Venture capital funding value Indonesia 2017-2021

17 | Description: In 2021, the value of venture capital funding in Indonesia amounted to 9.3 billion U.S. dollars. The figures show a gradual increase in venture capital funding in Indonesia in the past years. As of 2022, Indonesia had over 2,300 startups and two decacorns. [Read more](#)
 Note: Indonesia 2017 to 2021
 Source: Medium White Star Capital

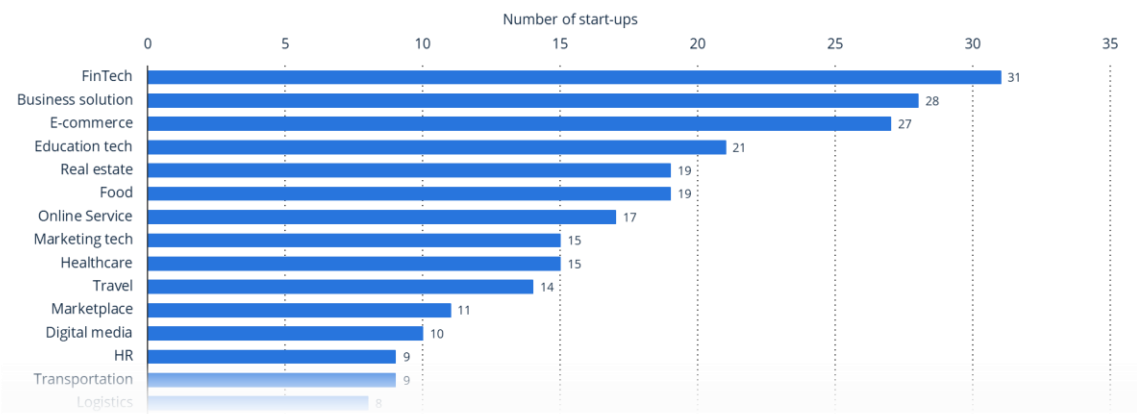
บทวิเคราะห์โอกาสสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ไทย

ถือได้ว่าเป็นตลาดธุรกิจเกิดใหม่ (Emerging Industry) ปัจจุบัน ประเทศไทยมีผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ได้รับการลงทุนในระดับยูนิคอร์นจำนวน 3 ราย และมีผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมดังกล่าวไม่ต่ำกว่า 100 ราย สามารถจำแนกตามอุตสาหกรรมได้ตามแผนภาพที่ 3 โดยมีผู้ประกอบการธุรกิจ Fintech จำนวน 31 ราย รองลงมา ได้แก่ ผู้ให้บริการซอฟต์แวร์และ Business Solution จำนวน 28 ราย และธุรกิจ e-Commerce จำนวน 27 ราย

แผนภาพที่ 3 จำนวนผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ปี 2023

Number of startups in Thailand as of January 2023, by sector

Number of startups Thailand January 2023, by sector

26 | Description: As of January 2023, there were 31 financial technology (FinTech) startups in Thailand which accounted for the highest number among startups in other industries. This was followed respectively by business solution, e-commerce, education tech, and real estate startups. Source: Statista

statista

จากโอกาสของนโยบาย Making Indonesia 4.0 รวมทั้งการเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลประเทศอินโดนีเซีย ทั้งจำนวนผู้ใช้งาน จำนวนผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรม และจำนวนเงินร่วมลงทุน เป็นโอกาสของผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมของไทยจะขยายการร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการอินโดนีเซียในรูปแบบต่างๆ ทั้งการร่วมลงทุน หรือเป็นพันธมิตรทางธุรกิจในสาขาที่ยังเติบโตได้ในทั้งสองประเทศ อาทิ Education Tech / Food Tech และ Healthcare

ตัวอย่างผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมไทยที่ขยายธุรกิจและฐานลูกค้าไปยังอินโดนีเซีย ได้แก่ BULK ONE Group สามารถเปลี่ยนแนวทางธุรกิจก่อสร้างที่เป็นมานานหลายสิบปีด้วยการใช้เทคโนโลยีบวกไอเดียสร้างสรรค์คิดค้นโซลูชันที่ตอบโจทย์การควบคุมต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการโปรเจกต์ให้แก่ผู้รับเหมาผ่าน Digital Platform ซึ่งความสำเร็จในการปฏิวัติธุรกิจก่อสร้างไม่ได้มีแค่ในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังขยายไปยังประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งผู้รับเหมาและร้านค้าวัสดุก่อสร้างในอินโดนีเซีย โดยการร่วมลงทุนกับ AddVentures ในเครือ SCG ด้วย

อีกหนึ่งผู้ประกอบการไทยที่ประสบความสำเร็จในอินโดนีเซีย คือ Edaf ซึ่งเป็นเจ้าของ Digital Platform ที่ชื่อว่า Tellscore ที่เป็นแพลตฟอร์มด้านการตลาดซึ่งมีศูนย์ปฏิบัติการอยู่ที่ประเทศไทย ที่ช่วยให้เจ้าของแบรนด์ต่าง ๆ สามารถที่จะบรรลุข้อตกลงกับ micro-influencers ของอินโดนีเซียในการโปรโมทสินค้าต่าง ๆ

ที่มา : <https://techsauce.co/saucy-thoughts/thai-startup-in-indonesia>

กลยุทธ์การเข้าสู่ตลาด

(Market Entry Strategy)

1. ผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมท้องถิ่น (Local Partner) นักลงทุน และพันธมิตรทางการค้า เป็นกุญแจสำคัญในการเข้าสู่อุตสาหกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรม ผู้ประกอบการมีโอกาสพบคู่ค้าดังกล่าว ในงานประชุมและสัมมนาอย่าง Techsauce รวมทั้งโอกาสใน Business Pitching กับนักลงทุนและภาคเอกชน
2. สาขาเป้าหมายของผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมไทยที่จะไปร่วมระดมทุนในอินโดนีเซีย ได้แก่ Education Tech / Food Tech และ Healthcare ในขณะที่สาขาเป้าหมายที่จะดึงดูดเงินลงทุนจากผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมอินโดนีเซียมาลงทุนที่ประเทศไทย ได้แก่ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และ อุตสาหกรรมโลจิสติกส์
3. การขยายตลาดผู้ใช้งานเป็นหัวใจของอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการเทคโนโลยีและนวัตกรรมจำเป็นต้องลงทุนเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคที่ใช้บริการรูปแบบเดิมสู่เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำเสนอ การขยายพื้นที่ให้บริการจากเมืองหนึ่งไปยังอีกเมืองหนึ่งเพื่อรองรับผู้ใช้งานที่เพิ่มขึ้นจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมงานแสดงสินค้าหรือการจับคู่ธุรกิจ

Techsauce Global Summit Roadshow

งานประชุมด้านเทคโนโลยีที่ใหญ่ที่สุด หมุนเวียนจัดขึ้นในทุกประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวยังมีงานอื่นที่น่าสนใจ อาทิ The Nexticorn Summit และ Indonesia Startup Summit

ตัวอย่างรายชื่อนักลงทุน VC

VC NAME	WEBSITE
East Ventures	https://east.vc/
AC Ventures	https://acv.vc/
Antler	https://www.antler.co/
Alpha JWC Ventures	https://www.alphajwc.com/en
MDI Ventures	https://mdi.vc/?ref=unfolded.venturra.com
SMDV	https://smdv.com/?ref=unfolded.venturra.com

ที่มา :รวบรวมโดยทีปภิรึกษา

แนวทางการลงทุน

(Investment Solutions)

ระเบียบและข้อกำหนดด้านภาษีและสิทธิพิเศษทางภาษี

ธุรกิจบริการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริษัทอีคอมเมิร์ซของต่างประเทศ หรือบริษัทอินเทอร์เน็ตของต่างประเทศที่ดำเนินธุรกิจในอินโดนีเซียถือเป็นองค์กรผู้มีหน้าที่เสียภาษีของอินโดนีเซีย ซึ่งจะต้องมีการแต่งตั้งตัวแทนในประเทศและปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านภาษีที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่

1. ภาษีเงินได้กฎหมาย Law 30 of 2008 กำหนดให้ธุรกิจออนไลน์ประเภทธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs) จะต้องจ่ายภาษีเงินได้ร้อยละ 0.5 และบริษัทขนาดใหญ่ต้องจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 25
2. ภาษีนำเข้าที่กำหนดใน Regulation of the Ministry of Finance No. 199/ PMK. 199/2019 About Customs, Excise, And Tax Provisions on the Import of Goods กำหนดสินค้านำเข้าที่จำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซที่มีมูลค่า 3 ดอลลาร์สหรัฐเป็นต้นไป ต้องเสียภาษีนำเข้า โดยมีการกำหนดอัตราภาษีที่แตกต่างกันสำหรับสินค้านำเข้าแต่ละประเภท รวมทั้งต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 11 และภาษีเงินได้ร้อยละ 7.5

ระเบียบและข้อกำหนดที่ไม่ใช่ภาษี

1. Presidential Regulation No. 74 of 2017 ว่าด้วย Roadmap E-commerce 2017-2019 Government Regulation No. 80 of 2019 กำหนดแนวทางและกรอบการดำเนินงานของอีคอมเมิร์ซอย่างถูกต้องตามกฎหมายสำหรับบริษัทในประเทศและต่างประเทศ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2019 เป็นต้นไป Online Marketplace จะต้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลของสมาชิก การชำระเงิน การร้องเรียน สัญญาการจัดส่ง และ อื่นๆ ที่ศูนย์ข้อมูลในประเทศบเนโดเมน (.id) อีกทั้งข้อมูลทางการเงิน 10 ปี และข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงิน 5 ปี
2. กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Law) กำหนดให้บริษัทต่างชาติที่ลงทุนในอินโดนีเซีย (Penanaman Modal Asing: PMA) จะต้องลงทุนผ่านการจัดตั้งบริษัทจำกัด ซึ่งชาวต่างชาติอาจถือหุ้นทั้งหมดใน PMA หรืออาจร่วมทุนกับนักลงทุนชาวอินโดนีเซียโดยไม่มีข้อจำกัดด้านจำนวนเงินลงทุน หากประเภทธุรกิจที่ลงทุนไม่ตกอยู่ในรายการต้องห้ามลงทุน (Negative List) รายการต้องห้ามลงทุนได้กำหนดประเภทกิจการที่ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติลงทุน แต่นักลงทุนต่างชาติสามารถประกอบกิจการบางประเภทได้ถ้าบรรลุเงื่อนไขตามที่กำหนด ตัวอย่างของกิจการภายใต้รายการต้องห้ามลงทุน เช่น การขนส่งระหว่างประเทศ การให้บริการระบบข้อมูลสื่อสาร ธุรกิจธนาคารเพื่อการแลกเปลี่ยนเงินตรา และบริษัทฯ เป็นต้น โดยสามารถศึกษาคู่มือการลงทุนในประเทศอินโดนีเซียได้จาก

>> https://build.boi.go.th/download/article/article_20201229101230.pdf

